

Acésta fóiá ese
cate 3 cóle pe luna
si costa 2 fiorin v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fói'a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonéza la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiu, séu prin posta
séu prin domni co-
lectoru.

Nr. 17.

Brasiovu 1. Septembre 1872.

Anulu V.

Sumariu: Cuventulu Escel. sale dlui pres. asoc. L. B. Popu la deschiderea adun gen. — Coler'a. — Colectiune de diplome istorice transilvane. (Continuare.) — Procesu verbale. — Cuventulu de bineventare, tienutu de dn. Sim. Balomiri. — Societatea academica romana.

Cuventulu Escel. sale dlui presied. asoc. Lad. Bas. Popu
la deschiderea adunarei gener. in Sabesiu
la 5—6. Augustu 1872.

Stralucita adunare!

Me semtiu fericitu, ddloru, candu a patr'a óra amu onóre a cuprinde scaunulu presidiale spre a conduce afacerile adunarei gen. a asoc. pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu! Multu amu regretatu ddniloru, ca in anulu trecut nu 'mi a iertatu starea sanetatei se potu luá parte la adunarea gener. d'in Fagarasiu, prim'a óra cá presiedinte realesu; dar de trei ori me semtiu fericitu astadi, candu amu ocaziune a me convinge, ca d'in partea p. o. membrii ai asoc. trans. intruniti aici in partile meridionali ale patriei cu aceleasi simtieminte de simpathia si bucuria suntu intempinatu, cu cari m'au intempinatu fratii nostri membri ai asociatiunei d'in partile patriei nordice in anulu 1870 realegându-me de presiedente alu asociatiunei!

Me semtiu pré ferice ddniloru, candu vediu càtu de tare s'a latitu si s'a intaritu simpathia càtra institutu, alu carui representante suntu, càtra asociatiunea trans. etc., — nu numai la barbatii natiunei nóstre, ci si la secsulu celu frumosu! pentruca ce insemnéza alt'a ddniloru, cunun'a acésta frumoáa de dame romane, cari ne infrumsetiadia adunarea nóstra si ii redica splendórea ei prin preaplaclut'a si simpathic'a loru presentia, decàtu ca damele romane inca se intereséza de progresarea asociatiunei nóstre, de promovarea scopuriloru ei, — ele suntu demnele urmatórie ale femeiei rómane, ele acurgu acolo, unde suntu barbatii, fratii si parintii loru intruniti spre inaintéarea scopuriloru publice; ubi tu Cajus ibi ego Caja!

Damele romane 'si implinescu cu scumpetate oblegamentele impuse secsului loru inpregiurulu casei si alu familiei, inse nu 'si uita neci de afacerile publice, ci acurgu spre a ne animá pre noi barbatii, si spre a redicá splendórea si valórea lucrariloru nóstre prin presentia loru!

Se nu créda cineva, cà numai curiositatea a adusu pre damele nóstre la acestu locu, nu ddniloru, de siguru nu, ci simpathia si iubirea cu care imbratio-siadia densele intreprinderile nóstre salutarie, si acésta ne da garantia, ca asociatiunea nóstra va prosperá!

Diece ani s'au implenitu dd. in 5. Noembre 1861, de candu s'a constituitu asociatiunea nóstra, — unu síru de ani destulu de frumosu, pentru cá d'in cele ce s'au petrecutu in acei ani se ne potemu face o icóna chiara atàtu despre trecutulu, càtu si despre venitoriulu asociatiunei nóstre!

De si cu ocaziunea adunariloru gen. in totu an. s'au facutu raportu preste cele ce s'au petrecutu in decursulu fiacarui anu; — de si tóte aceste raporte se afla tiparite mai antaiu in actele adunariloru gen., — ér dela intemeierea fóiiei asoc. in „Transilvani'a,” prin urmare ori si cine ar dorí a cunósce progresulu si rezultatele asociatiunei nóstre in decursulu acestoru 10 ani si mai bine, ar poté-o face acésta cetindu protocélele adunariloru gen. si ale siedintieloru comitetului asociatiunei!

Totusi fiendu-cà, — precumu s'au esprimatu unii membri ai asociatiunei in adunarea gen. dela Alb'a-Iuli'a si in cea dela Fagarasiu, — acele protocéle, resp. fói'a asociatiunei, in care se afla tiparite acele protocéle, durere! nu se prea citescu, de o parte, éra de alta pentru ca d'in o asia massa de protocéle totusi ar fi greu, si ar costá multa ostenéla, — la care pucini voru avé voia a se supune — ar costá multa ostenéla de a'si scóte d'in ele o icóna chiara a rezultateloru produse prin asociatiunea nóstra intru promovarea scopuriloru pe cari si li-a propusu, credu cà nu voiu intreprinde lucru superfluu, neci voiu abusá de patientia stralucitei adunari gen., déca pre scurtu, asia dicúndu in summis apicibus, voiu enumerá si descrie rezultatele asociatiunei nóstre in decursulu celoru 10 ani, adeca dela constituirea ei in 4. Noembre 1861 pàna in Octobre 1871.

A fostu ddniloru o idea fórte fericitá si salutaria a intemeia asociatiunea pentru literatur'a si cultur'a poporului rom., si barbatii, cari ne-au desteptatu, cari au alergatu si esoperatu infientiarea acestei asociatiuni, 'si au facutu merite nestergibile pentru natiune!

Cá icón'a ce amu se vi o presentedi ddniloru despre activitatea asociatiunei, se fia mai chiara, voiu se atingu inainte de tóte partea finantiaria, care e fundamentulu edificiului, ce 'si a propusu asociatiunea a-lu redicá; voiu trece apoi la dispusetiunile si mesurile ce a luatú asociatiunea intru promovarea sco-

puriloru ei, si in fine voiu enumerá productele literarie cá efflusu alu activitatii membriloru asociatiunii!

Cu càta simpathia si zelu a fostu imbratiosiatá asociatiunea de càtra inteligenti'a romana, se póte vedé de acolo, ca indata la constituirea asociatiunii, in 5. Noembre 1861, intr'o di s'au subscrisu si adunatu o suma respectabile de 7040 fr. v. a.

Capitalulu acesta de 7040 fr. a crescutu pàna la adunarea gen. d'in Brasiovu 1862 la 11,000 fr.;

pàna la cea d'in Blasiu 1863 parte mare cu oca-siunea si dupa adunarea dela Brasiovu la 20,500 fr.;

dela adunarea d'in Blasiu pàna la cea d'in Alb'a-Iuli'a 1866 abia s'a urcatu capitalulu la 24,300 fr.;

pàna la adun. gen. d'in Clusiu 1867 la 28,100 fr., pàna la cea d'in Gherl'a 1868 la 30,000 fr., pàna la cea d'in Siomcut'a mare 1869 la 40,300 fr. si pàna la cea d'in Naseudu 1870 la 43,800 fr. v. a.;

pàna la adun. gen. d'in Fagarasiu 1871 cea mai mare parte d'in maritimósele oferte ale locuitoriloru d'in districtulu Naseudulu (7000 fr.) s'a urcatu fon-dulu asociatiunii la 52,300 fr., la cari adaugunduse inca intratele pàna in Octobre 1871, cu finea aloru 10 ani dela constituirea asociatiunii, acésta avea in proprietatea sa unu capitalu de 54,500 fr. v. a.

Erogatiunile cari s'au facutu pentru inaintarea scopuriloru asociatiunii, precumu si pentru suportarea speselor cancelariei, s'au urcatu la sum'a de 34,000 fr. v. a.

54,500 fr. capitalu si 34,000 erogate, — facu o suma respectabile de 88,500 fr., care, déca nu s'ar fi infiintiatu asociatiunea, s'ar fi erogatu póte in partea cea mai mare pre lucruri desierte, pre lucruri a caroru dóra neci urm'a nu li s'ar mai vedé astadi.

Intru unu tempu devenise, ddloru, sprijinirea asociatiunii cu midiulóce materiali tare debile si ne-insemnata, intru atàta, càtu cassariulu asoc. fericitulu I. Brotte in raportulu seu càtra adunarea gen. dela Hatiegu in an. 1864 a fostu nevoitu se observe urmatóriele: „Averea fondului (asociat.) cresce pré incetu si corespunde scopului pré pucinu, asia càtu luandu de base venitul actualu curente — abia la vreo 30 de ani vomu ajunge la unu capitalu de 50 de mii.“

O aparitiune memorabile, domniloru! in viéti'a asociatiunii nóstre! in anulu d'antaiu dupa infientia-rea asoc., candu gemeamu inca sub absolutismu — acésta a fostu cu mai multu zelu si caldura sprijinita cá in cei trei ani urmatori, candu ajunsese si natiu-nea romana a fi recunoscuta de membru alu legis-latiunii si factoru intru asiediarea si dirigerea desti-neloru patriei! — éra dupace s'a introdusu pentru natiunea romana d'in nou absolutismulu, acuma na-tionale constitutionale, si natiunea nóstra fù descon-siderata, respinsa de pre tóte terenele publice politice, — romanii éra au acursu d'in tóte partile inca si cu mai mare zelu spre a sprijini asociatiunea.

Se pare ca geniulu bunu alu natiunii ne con-duce si ne arata calea pre care avemu se mergemu,

cá se nu mai fimu totu jucaria in manile stapaniloru, se nu ne mai lasamu a fi considerati, tractati numai cá lutulu in man'a olariului! pre care 'lu frementa si folosesce cumu ii place, — ne arata calea care este calea culturei. La cultura ddloru, la cultura, ca astadi numai acésta ne mai póte dá potere!

Se vedemu acuma, ddloru! ce mesuri a luatú si ce dispusetiuni a facutu asociatiunea pentru promovarea scopuriloru ce 'si a propusu.

I. In cea d'antaiá adunare gener., in adunarea dela Sibiiu 1861 s'a decisu la propunerea dlui G. Baritiu, cá se se reclame dela ministeriulu d'in Vien'a unu tesauru nationale pentru literatur'a nationale de mare pretiu, manuscriptele nemuritoriloru barbati S. Clainu si G. Sincai, éra efeptuirea acestui decisu s'a incredintiatu comitetulu asociatiunii.

In adunarea gen. dela Gherl'a 1868, — adeca dupa 7 ani de dile, — amintindu dn. E. Macelariu, ca acea decisiune a adun. gen. I. inca nu s'a efeptuitu prin comitetu, propusese a se insarcina comitetulu cá se staruiésca cu deadinsulu a procurá acele ma-nuscripte pentru asoc., ceea ce s'a si primitu de càtra adunare cu acelu adausu, ca déca acele manuscripte nu se potu castigá pentru asoc., celu pucinu se se midiulócesca tiparirea lor, cá se se predea literaturii nationali!

Aflandu mai tardfu comitetulu, ca acele manu-scripte se afla la consistoriulu gr. cat. d'in Orade, a recercatu pre acelu consistoriu, cá se estrade acele manuscripte. Cu datulu 21. Ian. 1869 a respunsu consistoriulu, cà manuscriptele d'in cestiune se voru transpune metropolitulu gr. cat. d'in Blasiu.

Comitetulu s'au adresatu apoi càtra dn. metropo-litulu dr. Vancea, care cu datulu 15. Iuliu 1869 a facutu cunoscutu comitetulu, cà nu a primitu manu-scriptele si cà totu-deodata a provocatu pre consi-storiulu gr. cat. d'in Orade, cá se se dechiare in ob-iectulu d'in cestiune.

In 6. Dec. 1870 d'in nou s'au adresatu comite-tulu asoc. càtra Esc. sa dn. metropolitu Vancea ro-gandulu, cá se faca cunoscutu comitetulu ce resul-tatu au avutu passii facuti facie cu consistoriulu gr. cat. d'in Orade.

In 26. Dec. 1870 éراسi a respunsu dn. metro-politu dr. Vancea, cà nu i s'au mai tramisu acele manuscripte nici la repetitele recercari.

II. Inca nu trecuse anulu dela infiintiarea asoc. si zelulu unoru barbati romani adevératu nationali a efeptuitu espusetiunea manufactureloru — a indu-striei — romane, cu oca-siunea adun. gen. d'in Bra-siovu in Iuliu 1862, care espusetiune a datu probe vederate si frumóse despre gradulu culturei si alu industriei poporului romanu, pre temeiu carora s'a potutu convinge fia-cine, cà asociatiunea nóstra la edificarea templulu culturei nationale nu are se in-cépa dela fundamente, — ci are se continue numai edificarea dejá redicata d'in pamentu — afara!

III. Totu in adunarea gen. dela Brasiovu s'a

stabilitu formarea a trei comisii. scientifiche, filologica, istorica si istorico-naturale. In adunarea gen. dela Hatiegu s'au alesu presiedintii pentru tóte trei sectiunile, pentru cea filologica dn. Cipariu, pentru cea istorica dn. Munteanu, ér pentru cea istorico-naturale dn. metrop. bar. Siaguna, indatoranduse acestia a raportá despre constituirea si activitatea sectiunilor celei mai deaprópe adunari. gen. Presiedintii inse pàna acuma inca nu au raportatu, si in càtu sciu eu nici cà s'au constituitu acele sectiuni!

IV. Totu in adunarea gener. dela Brasiovu s'au acceptatu si inauguratu scrierea cu litere strabune dupa ortografi'a comisiei filol. d'in Sibiiu, cá generale in tóte afacerile romane! Unu evenimentu acesta, ddloru, de totu memorabile! unu resultatu séu acuisitiune de insemnatate si importantia mare pentru literatur'a romana! la care cu privire la cele intreprinse numai cu 10 ani mai inainte in contra literelor strabune, abia ne mai poteamu tinde sperantiele nóstre.

V. Totu in acea adunare gen. recunoscunduse meritele poetului nostru Andr. Muresianu, castigate prin productele sale poetice, s'a decisu premiarea lui, cu unu premiu in sine micu, amesuratu starei finantiarie a asoc., dar cu atátu de mai mare pretiu moralé!

In adunarile gen. dela Blasiu si Hatiegu nemicu nu s'a intemplat memorabile.

VI. In adunarea gen. dela Abrudu s'a primitu in principiu propunerea, resp. provocarea asoc. nat. d'in Aradu in privinti'a tienerei unei conferintie cu scopu de a stabili unitatea ortografiei cu litere strabune, inse constituirea, respective intrunirea acestei conferintie s'au amenatu pre unu anu, pàna candu se se desbata in foile publice divergintiele ortografice.

VII. Totu in acea adunare s'a decisu a se premiá unu dictionariu etimologicu si alu limbelor patriei, déca se va presentá unu atare opu asociatiunei si se va aflá apoi corespundietoriu, ingriginduse apoi asociatiunea de tiparirea lui.

In adun. gen. dela Alb'a-Iuli'a inca nu s'a intemplat nemic'a memorabile; — conferinti'a mai multor barbati distinsi ai natiunei, care s'a tienutu cu acea ocaziune in cestiuni politice, necadiendu in sfer'a activitatei asociatiunei, nu póte fi aici amintita, — si fàra de acea n'a potutu aratá nici unu resultatu!

VIII. In adun. gen. dela Clusiu s'a datu celu d'antaiu impulsu pentru infiintiarea unei academie de drepturi cu limb'a invet. romana prin dn. direct. si redact. Iac. Muresianu d'in Brasiovu, facundu totu-deodata unu ofertu de 1602 fr. pentru academia si o scóla agronomica.

Ide'a acésta salutaria fu imbraciosiata cu caldura de càtra comitetulu asociat. la propunerea dlui vicepresied. alu asoc. I. Bolog'a, ér la propunerea comitetului totu cu asemenea caldura de càtra adunarea gen. d'in Naseudu, care in siedinti'a sa d'in 9. Aug. 1870 a decisu cu unanimitate, ca recunósce necesitatea infiintiarei unei academie romane de drepturi

si ca primesce proiectulu comitetului pentru castigarea midiolóceloru trebuintióse, resp. pentru efeptuirea acelu planu, insarcinandu comitetulu cu punerea la cale a dispusetiuniloru necesarie spre realisarea acelu planu. Comitetulu a si facutu passii necesari, intre altele a recercatu si pre sororile asociatiuni dela Aradu si Cernauti cá se vina si densele intru ajutoriu spre a realisá acelu proiectu (1871 pag. 134).

IX. Adun. gen. d'in Clusiu salutata prin unu telegramu de càtra academi'a romana d'in Bucuresci, a resalutatu academi'a, dandu semnu vederatu despre solidaritatea ce intrunesce pre toti romanii sub standartulu culturai nationali!

X. Totu in adun. dela Clusiu s'a decisu edarea fóiéi asociatiunei prevediute in § 33 alu statutelor asoc., dar in decursu de 6 ani nerealizate, concrediendu comitetului asoc. efeptuirea acelu decisu, ceea ce s'a si implinitu si cu 1. Ian. 1868 a inceputu a aparé fói'a asociat. sub redactiunea secret. I. dn. G. Baritiu cu numirea „Transilvani'a.“

Totu romanulu binesimtietoriu si iubitoriu de prosperarea si luminarea natiunei a trebuitu se salute cu bucuria realisarea acestui postulatulu alu statutelor, potendu astfeliu asociatiunea dispune despre unu organu propriu alu seu, prin care se póta respandí radiiele binefacatórie ale scientieloru si artelor etc., si avendu astfeliu insemnele sale, semne vederate ale ecsistintiei si activitatei sale neintrerupte!

XI. In adun. gen. dela Gherl'a la an. 1868 s'a decisu la propunerea dlui Vis. Romanu, cá asociat. pre spesele sale se edea carti de instructiune pentru scólele poporali romane, insarcinanduse totu-deodata comitetulu, cá acelasi dupa cointielegere cu ordinariatele respective se elucra unu proiectu detaiatu in privinti'a acésta. Acestu decisu salutariu alu asociatiunei, durere, cà nu s'a potutu efeptui, pentru cà ordinariatele resp., dupa cumu a raportatu comitetulu asociatiunei la adunarea gener. d'in Siomecut'a mare, privindu cu jalusía la ori-ce amestecu strainu (?) ce ar poté periclitá caracterulu confesionale alu scóloru poporali, au dechiaratu, „cà afacerile scolari suntu afaceri proprie ale loru,“ si asia adunarea gen. dela Siomecut'a mare s'a vediutu silita a se abate dela conclusulu luat in adun. gen. dela Gherl'a si a se restringe numai in premiarea celoru mai bune carti poporali!

In consunantia cu acésta decisiune in adunarea gen. dela Naseudu s'au si aplacidatu si scrisu duoe premii, unulu de 500 fr. pentru cea mai buna carte agronomica; si altulu de 50 galbini pentru cea mai buna igienia poporale. Concursele resp. s'au scrisu d'in partea comitetului in Noembre 1870.

(Va urma).

Coler'a.

Morburile epidemice sunt acelea care ucidu si estermina sute de mii si milliône de ómeni. In tempulu nostru medicii cei mai intiepti si mai practici punu celu mai mare temeiu pe cautarea causei morbului si apoi pe delaturarea ei.

Morburii epidemice sunt nu numai fisice, ci si spirituali. Intre cele fisice mai formidabili se renumera: Pestilentia, Coler'a, Frigurile galbine, Bubatulul (versatulul) celu mare, Frigurile epidemice ale femeiloru leuse (in patulu nascerei) (mai alesu iu spitaluri si in locuintie úmede puturóse), Tifus d'in fóme, fómete, traiu reu, Tifus de matie, numitu si friguri nervóse. Morburii epidemice spirituali se numescu: Fanatismulu religiosu, Fanatismulu politicu, Materialismulu grosolanu complicatu séu cu avaritia, séu si cu pasiunea de a risipi ceea ce ai adunatu, si altele cá acestea.

Aici ne vomu marginí a vorbi ceva numai despre unulu d'in morburile epidemice fisice, adeva despre Colera, care cá de patrudieci de ani incóce ajunse a fi spaim'a si terrórea popóreloru europene, precumu inainte de aceea fusese numai a Indiiloru orientali. Notiunile nóstre despre colera le vomu reproduce dupa dr. med. et filos. Aug. Teod. Stamm, medicu in Berlinu, membru alu càtorva societati erudite, omu carele a caletoritu in diverse parti a le lumii si a investigatu morburile cele mai periculóse la faci'a locului.

Morbulu coler'a s'au aratatu mai antaiu in an. 1830 pe continentulu Europei si a venitu cu furia intricosiata, trantindu la patu si omorindu pe ómeni cu miile. Ea se aratase mai antaiu in Russi'a pe la Astrachanu, de unde a luat'o pe fluviulu Volga in susu spre Moscva, éra in 1831 ajunse la St. Petropole, de aci descinse incóce pana in Ungari'a, éra in an. 1831 fú transportata prin corabii preste Oceanu tocma la Quebbek si de acolo pe fluviulu Misissippi inainte.

Dara de unde a venitu coler'a in Russia? Ea a venitu dela Indi'a orientale.

Fost'a coler'a in Ostindi'a morbu epidemicu stravechiu? Neci-decumu, ci ea a fostu numai rezultatulu fómetei celei fioróse la care au fostu supusi ómenii in Bengali'a pe la a. 1817, cumu si alu celei mai mari necuratii de care este dominata populatiunea mai virtosu in urmarea fanatismului si a fatalismului religiosu si a lipsei de cultura. La tóte acestea s'au adaosu si relele causate prin tirania si rapacitatea coloniiloru angle. Intre popórale orientali a dominatu totu-deauna fanatismulu si alaturea cu elu totu feliulu de necuratie si spurcatiuni; inse tóte relele acelea pana pe la 1817 au fostu ajunsi, anume in Bengali'a la graduri cu totulu excessive.

Superstitiunea religiósá face pe ómeni cá se se nutrésca mai in tóta viétia loru numai cu legume, cu plante, séu verdetiuri, buruiene, si cu radecinele

loru. In tempu de lipsa ómenii mananca plantele crude, necópte si chiaru stricate. In mai multe tienuturi apa de beutu se afla numai in lacuri si balti adesea imputite si pline de spurcatiuni pe care le arunca ómenii intrensele. Conformu unei dogme fanatice a religiunei loru, cadavrele ómeniloru morti se arunca in fluviulu Ganges, carele trece de sacru. Ce e dreptu, dogm'a tiene cá cadavrele trebue se fia mai antaiu arse, apoi aruncate in Ganges; dara fiendu materialulu de arsu fórte scumpu, cea mai mare parte a locuitoriloru numai cátu perlesce cadavrele, adesea le arunca nearse de locu, éra Brahminii si Bontii (calugarii) in asemenea casuri sunt indulgenti, értá peccatulu, si asia se intempla cá vedi innotandu pe Ganges destule cadavre, d'in care au crescutu bureti si alte vegetabilii. Se prea intiélege cá in modulu acesta nu numai ap'a, ci si atmosfer'a se inpute, se infecta, se invenina. Cu atáta inse neci-decumu nu este de ajunsu. Essundatiunile regulate periodice ale fluviiloru Ganges, Brahmaputra si ale altora, lassa pe urm'a loru cantitati enorme de corpuri putrede; preste care vene arsi'ta tropica a sórelui, care le desface in elementele primitive, in gasuri puturóse si innecatórie. Adaoge la acestea populatiunea dessa, locuintiele miserabili, apoi spurcat'a necuratie, despre care si póte face cineva idea, numai déca cunósce locuintiele jidovesi dela Iasi si d'in Galliti'a. Inse neci cu acestea blastematii nu este de ajunsu. Indianii fiendu fórte fanatici, peregrinédia in tóte tempurile cu miile pe la idoli de ai loru si pe la alte locuri care la ei trecu de sacre. In acelea peregrinagiuri locuitorii sunt supusi la mari fatige, fóme, pedepse de penitentia, inse si la desfrinari scárnave, apoi si platescu pe la locurile acelea la brahmini, bonti si chiaru la auctoritatile publice, de le saru ochii d'in capu. Stupiditatea totu-deauna costa bani multi.

Relele mai susu enumerate se potu considera cá hereditarie nu numai in Bengali'a, ci si in partea cea mai mare d'in Asi'a. Au venitu inse anglii cu rapacitatea loru cunoscuta, si ocupandu multime de teritoriu, l'au datu spre cultivare de opium (afonu); pe locuitori 'iau supusu la tacse si alte impositie fórte grele, éra déca n'au potutu plati, iau espropriatu; in fine coplesiendu tier'a cu fabricate d'in Angli'a, in càtiva ani au omoritu vechi'a si intens'a industria a Bengaliloru. Urmarea mai de aprópe a fostu una fómete d'in cele mai neaudite, care a duratu in anii 1816 et 1817. Ómenii mancá totu feliulu de plante necópte si reu nutritórie, éra mai alesu urediu verde. De aici se nascù dissenteria séu asiá numit'a anim'a cea rea, inse inveninata si contagiósá (lipitiósá).

Acésta este originea colerei, e insasi Coler'a.

Dela 1817 si pana in 1866 a mai fostu in Bengali'a de repetite-ori fómete infricosiata, éra in urm'a ei a pruruptu colera, care omóra fara alegere, pe pamenteni si pe colonisti, trece preste mari si tieri annuntiandu lumii consecentiele despotismului insula-

niloru brittani. Intre acestea medicii angliei si altii amblá pàna eri alaltaeri orbecandu pe intunerecu, cautandu fantan'a reului ori-unde, numai nu acolo unde este ea. In fine domnii medicii venira la convictiune cà mam'a colerei este fómetea confederata cu stupiditatea, éra mam'a fómetei e tirani'a confederata éراسi cu stupiditatea.

Dupa diariete angle in a. 1866 morea in Bengal'a càte duoe treimii de ómeni pe septemana de fóme absoluta. Cadavrele jacea acumulate alaturea drumurilor respandindu putórea cea mai infricosiata, éra siacalii (cani cá vulpile) mancá d'in ele pàna se saturá. Mórtea serb'a triumfulu seu celu mai fiorosu preste totu coprinsulu acelei provincii nefericite.

Coler'a este morbu contagiosu (lipitosu), inse numai prin contactu immediatu si anume prin gazurile puturóse care esu d'in escrementele si d'in vomiturile celoru atacati de colera. Prin aeru coler'a nu se propaga, ci numai prin contactu. De aceea cei carii scapa la aeru curatu, departe de loculu infectatu, sunt buni scapati, numai se nu fia neci fricosi, neci escessivi in mancari si beuturi.

Intr'aceea pentru cá locuitorii se remana scutiti si aparati si mai bene de morbulu colerei, urmedia firesce d'in cele deduse pàna acilea, cà ei au se ia mai multe mesure preventive si anume: 1. Se manance numai bucate sanetóse, curate si prea bene preparate. 2. Se se ferésca de póme necópte tocma cá de contactulu cu morbosii de colera. 3. Locuintia càtu se póte de curata si aerita regulatu. 4. Ap'a cea mai curata si buna de beutu, mai buna de putiu, de fontana. 5. Departare d'in tienuturi baltóse, regiuni inchise, nepetrunse de cursulu aerului. 6. Ferirea de calduri mari, pentrucà prea marea caldura face morbulu colerei si mai periculosu. 7. Separarea ómeniloru, cá se siedia càtu se póte mai pucini in aceeasi camera, chilia, sala, casa. 8. Déca d'in nefericire va fi pruruptu coler'a, departarea la momentu a escrementeloru si vomitureloru si nimicirea loru prin ingropare séu prin ardere.

Relele acelea de care vediuramu cà suferé atàtu de infricosiatu locuitorii d'in Indi'a orientale, se afla in mesura mai mare séu mai mica intense preste tóta faci'a pamentului, éra unu Eldorado essiste dóra numai in fantasi'a poetiloru. Déca ar lipsí nescienti'a, stupiditatea, fanaticismulu, lenea si sor'a ei, necurati'a, despotismulu, tirani'a si sor'a loru rapacitatea, atunci ómenii aru potea se scape de partea cea mai mare a morburiloru de care suferé, si mortalitatea ar fi neasemenatu mai pucina. Istori'a si statistic'a ne arata multime de essemple, unde anume in unele cetati mari, morburile si mortalitatea s'au micioratu numai prin intretienerea unei politii sanitarie càtu se póte mai severe, prin largirea strateloru, prin canalizare, procurare de apa curata si sanetósa, cumu si de viptualii bune, effine si de ajunsu. Dara cine se in-

vetie pe poporulu tieranu, pentru cá se scia a'si pretiui viéti'a si sanetatea? Cine se invetie pe femeii a nu se sacrifica la atàtea snperstitiuni scurtatórie de viéti'a?

Mari probleme mai are omenimea se deslege. Dara pàna se'si vedea omenimea intréga de capulu seu, se ne vedemu noi poporulu daco-romanescu de capulu nostru.

G. B.

Colectiune de diplome

d'in diplomatariulu comitelui Iosifu Kemény, care privescu mai alesu pe romàni (valachi).

(Urmare.)

E sententionalibus

Vajvodarum Transilvanor. Jacobi Lachs de Szanto, et Joannis Henrici de Tamási, in quibus Joanni filio Gregorii de Bethlen, in causa Elisabethae Nicolai Bogath consortis, filiae vero Salamonis filii Arnoldi de Bogath, et Catharinae filiae Andreae filii Jacobi magni de Bethlen ejus quartae puellaris in possessionaria excisione . . . assignatur de anno 1408.

C. D. T. II. p. 352—355.

Sententia de judecata adusa in caus'a unui germanu séu sasu nenobilitatu, anume Solomonu filiu alu lui Arnoldu dela Bogata, care luase de socia pe una femeia nobile; asia candu a fostu se se impartia, conformu usului introdusu mai de multu in tíera, femeia luà numai $\frac{1}{4}$ parte d'in avereá remasa. spre pedepsa cà se maritasse dupa unu nenobile, éra acesta nu avea se ia nimicu, decàtu numai ceea ce'si va fi castigatu elu insusi prin diligentia sa; dara déca cumpará mosiia dela unu nobile, prin insusi actulu cumpararei se facea si elu nobile, aristocratu, boieru.*)

Excerpta haec habe:

„Salamon filius Arnoldi de Bogath, homo ignobilis, et impossessionatus, juxta Regni consvetudinem, du-cendo dominam Catharinam matrem Elisabethae Bogathi, haereditarium jus quartale habuit, in Bethlen, Kethel, Beud etc. item in Possessionibus Keresd, Bese, Burzas, et Feolzintelke, ac Zentmarton appellati, jus foemineum sequentibus congruentes portiones habuit, ipse vero a parte sua, ut ignobilis, praeter portionem emittiam in Cornetelke nullum jus possessionarium habuit, quia tamen juxta attestationem Judicum, Nobilium, et Juratorum assessorum septem comitatum dictae partis Transilvaniae submissam declaratum fuerit, praefatum Salamonem filium Arnoldi, et ejus successores usque modo, eandem portionem emittiam in Cornetelke pacifice nullo contra-

*) Asia fusese mai de multu; dara mai tardiu s'au schimbatu lucrurile fórte tare, in càtu adeca unu nobile nu'si potea vende pamentulu seu fara concessiunea Corónei, si atunci inca numai nobile la nobile, éra omu lipsitu de diploma nobilitaria, fia fostu de ess. cetatienu ori càtu de avutu si cultivatu, nu potea cumpara pamentu nobilitariu cu dreptu de proprietate irrevocabile. Jus aviticitatis.

dicente possidere, ideo hominem nobilem*) in eadem possessione nobilitari reputari, et tales quoslibet nobiles esse unanimi et concordi testificatione haberi.“ etc.

Privilegiales

Jacobi Laczk, et Joannis Herrmann de Tamási Vajvodarum Transilvaniae, pro possessione Achymus Polyana (hodie Zaikány in Cttu. Hunyad, vi quarum Pagus hic ab omni praestatione immunitatur sub conditione, ut singulo anno 200 Denarios Castellanis de Hatzeg solvant.

1409. — App. D. Tr. T. IV.

Comun'a romanésca numita mai de multu Poian'a lui Achimu, cunoscuta astadi sub numele Zaicani, situata la Pórt'a-de feru in districtulu Hatiegului, sparta si risipita prin bellulu civile si prin bande hotiesci, avea mare trebuintia de locuitori. Vaivodii de atunci, cá-ci era duoi deodata, adeca Iacobu Lascu si Ioanu Hermanu, afindu cá patru barbati romani, anume Stanciu alu lui Dionisie si Beroiu filiu alu lui Tatu, ambii d'in comun'a Óstra, Dragomiru filiu alu lui Zaicu**) si Vladu filiu alu lui Ilie, toti patru cnezi d'in districtulu Hatiegu, voliescu a restaura si reimpopora numit'a comuna, aceiasi vaivodi le dau in numele regelui Sigismundu si in alu loru propriu privilegiu, cá ei, cnezii, heredii loru si totu poporulu cátu se va aduna in acea comuna, se fia aparati si scutiti de ori-ce contributiuni, de collecte, daruri si de ori-ce sierbitie feudalitice, se fia numai obligati a custodi acelu tienu de invasiunea hotiloru si a toturoru facatoriloru de rele; éra insii cnezii se dea pe fiacare anu numai cáte 200 de denari noi, vaivodiloru séu castellaniloru dela Hatiegu.

Nos Jacobus Laczk de Szánto, et Joannes Herman de Tamási Vajvodae et Comites de Zonuk memoriae commendamus per praesentes, quod nos possessionem seu villam Achynus Polyana¹⁾ vocatam in loco Vaskapu dicto sitam per providos viros Stanczul filium Dyonisii, et Berove filium Thatul de Ostra²⁾, Dragumir filium Zeik de Jordavize, et Vlad filium Eliae Kenezios in Districtu Hattzok³⁾, commorantes, denuo ex novo plantulam populosam efficere, et multitudine populorum decorare volentes, quorum multitudine et numeri augmento via in praeattacto loco Vaskapu tendens, ubi latrocinarii seu malefactores in Sylvarum densitatibus eorum antra disponen- et habitacula, cunctos per eandem progredien. diversis inficiebant terroribus, aliis siquidem dirae mortis pocula immaniter propinabant, ab eorundem malefactorum insultibus, et perturbationibus saevissimus, salvior possit praemuniri, eisdem Sztanczul, Berove, Dragumir, et Vlaad, successoribusque eorundem universis hanc

*) Ignobilis si portionem possessionariam emit a Nobili, tunc pro nobili reputabatur.

Lege integras Sententionales in Dipl. Transilvanico II. D. Com. Kemény T. II. p. 352—356.

Originale produxere CC. Bethlen in causa Apafiana — Transmiss. p. 1248.

**) Éca una alta urma de origine, séu romanésca, séu judecandu numai dupa numele slavonesci, in totu slavonésca, a familiei Zejk, care astadi este cu totulu magiarisata.

Red. Trans.

¹⁾ hodie Zaikány in Cttu. Hunyad.

²⁾ Ostrov. — ³⁾ Haczeg „ „

libertatem praerogativae formam in persona Domini Nostri Regis Sigismundi, et Nostris Vajvodarum auctoritatibus duximus annuenda, conceden. ut ipsi et eorum haeredes, popolique in eadem Villa commorantes a modo in antea temporibus successivis, Nostro scilicet durante placito de praeattacta Villa, seu possessione novella, nullum Censum, Datum seu Collectaneam, munera, servitia, aut quaecunque alia facere, et administrare sint adstricti, quin a singulis talium generibus exempti sint, et supportati habeantur. Volumus denique ut iidem Kenezii, et posteritates in signum domini annuatim festo B. Georgii Martyris singulos 200 Denarios novos aut pro tempore currentes, et nihil plus nobis vel Castellanis de Hattzok*) dare et solvere teneantur, praesentium nostrarum testimonio litterarum. Datum in Hattzok secunda die festi Beati Barnabae apost. a. D. 1409.

✕ 1409. 18. Oct. App. D. Tr. T. IV.

Regele Sigismundu prin acésta diploma face donatiune cetatea Hunedór'a oficiariului militariu d'in gard'a curtei sale, anume Voicu, filiu alu lui Sierbu séu Sierbanu, pentru eminentele siervitia si pentru fidelitatea lui. Aceiasi donatiune inse o facú Sigismundu nu numai pentru Voicu, ci si pentru fratii lui, anume Mogusiu et Radulu, pentru unu veru (patruellis) alu acestora, carele se numea totu Radulu, precumu si pentru filiulu lui Voicu anume Ioanu si pentru tota posteritatea loru, cu totu territoriulu si cu tote folósele care se tienu de acea fortaretia.**)

Propria commissio Domini Regis.

Nos Sigismundus Dei gratia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis, et Sacri Romani Imperii Vicarius generalis, et regni Bohemie Gubernator. Memoriae commendantes tenore praesentium significamus quibus expedit universis.

*) Ergo fuit in Haczeg Castrum, nam habuit suos Castellanos. Originale in Arch. Capit. Alb. Tran.

Copia „ „ Cibiniensi Thesaurar. sub Nr. 740. 1732. Has literas edidit Schuller in „Umrisse der Geschichte Siebenb.“ T. I. Urkundenbuch p. 8.

Edidit. Fejér C. D. T. X. vol. VIII. p. 493.

Editae in „Arpadia honi történetek zsebkönyve“ T. II. p. 41. NB. Hae privilegiales ad mandatum Caroli VI. Imperat. anno 1727. pro parte nobilium Joannis Bocsath Judicis, Martini Gaspar, Michaelis Bocsath Juratorum, ac reliquorum universorum Incolarum, et inhabitatorum Possessionis Zaikány Cttus. Districtusque Haczeg transumtae sunt per Capitulum Albense.

Copiam vero Transumti hujus authenticarunt in Officio Tricesimae Zajkaniensis die 3. nov. 1731. Georgius More de Puklisia In. Ctt. Hunyad jur. asses. G. Csolnakosi de eadem Jur. I. Ctt. Hunyad Notarius, et Stephanus Bothani de Hatzeg I. Ctt. Hunyad Vi. Judex Nobilium.

Vide Copiam Transumti Supp. C. D. T. II. p. 401—404. J. C. Kemény.

**) Éca originea romanésca a lui Ioanu Corvina de Hunedór'a restabilita mai presusu de ori-ce dubietate. Cu tote acestea, inca totu se mai afla ómeni orbiti cu totulu de vanitate nationale propria, de ura si urgia cátra natiunea romanésca, carii decátu se recunósca originea romanésca a lui Ioanu filiu alu lui Voicu, oficiariu si boieriu de frunte, mai bene au impertinentia de a degrada pe Ioanu Corvinu voliendu a'lu face bastardu alu lui Sigismundu. De áltumentrea despre familia Corviniloru mai urmédia si alte documente.

Quod nos consideratis fidelitatibus et fidelium servitorum preclaris meritis Woyk filii Serbe aule nostre militis, per ipsum nostre majestati locis, et temporibus oportunitis exhibitis, et impensis, volentes sibi pro hujusmodi fidelibus obsequiis, regali occurrere cum favore, ut deinceps ferventius in nostris servitiis expediendis animetur, dulcedine regalis remunerationis pregustata, quandam possessionem nostram regalem Hunyadvár vocatam in Comitatu albensi (sic!) partium nostrarum Transylvanarum habitam, simul cum ejusdem universis utilitatibus, ac quibuslibet pertinentiis, et fructuositatibus, videlicet terris arabilibus cultis et incultis, pratis fenilibus, silvis, nemoribus, aquis, piscinis, aquarumque decursibus, et generaliter quibuslibet ejusdem utilitatem integritatibus, sub ipsarum veris metis et antiquis limitibus, quocumque nominis vocabulo vocitatis, ex certa Nostra Scientia, Prelatorumque, et Baronum Nostrorum consilio, ac Nove Nostre Donationis titulo, et omni eo jure, quo eadem ad nostram spectant collationem, memorato Woyk militi, et per eum Magas et Radol carnalibus, ac Radol patrueli fratribus, nec non Johanni filio, suis, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis dedimus, donavimus, et contulimus, ymo damus, donamus, et conferimus jure perpetuo, et irrevocabiliter tenen. possiden. pariter et haben. salvo jure alieno, presentium nostrarum testimonio literarum, quas, dum nobis in specie fuerint reportate, in formam nostri privilegii redigi faciemus. Datum in Visegrad in festo beati Luce evangeliste anno Domini Millesimo quadringentesimo nono.

L. S.
appressi.

Originale in Archivo Camerae R. Budensis.

Copia authentica in arch. Fisci Transilvanici.

Edidit Fejér C. D. T. X. vol. VIII. p. 492.
item T. XI. p. 32. et extractus T. XI. p. 484. 485.

Sigismundi Regis mandatum.

Ex quo evenit, quod Jobagiones nobilium, eorumque famulos impossessionatos nemo nisi Possessores, et Domini ipsorum in prima Instantia judicare valeant. Concessa tamen ab hinc appellatione ad Regem, aut Judices Regni ordinarios pro Jacobo de Ujfalu expeditum.

1410. 8. febr. Supp. C. D. T. II. p. 413. 414.

Decretulu lui Sigismundu, prin care se constata de nou, că judecatori ai iobagiloru si ai sierbiloru d'in cirtile boieresci in prim'a instantia era insii boierii (Nobiles), că inse iobagii si sierbii avea dreptu de apellu si de recursu chiaru si la regele si la ori-care judecatoriu ordinariu. Numai in cause criminali publice nobilii nu potu fi judecatori asupra iobagiloru si sierbiloru proprii. Acestu decretu se dă in favorea unei familii nobile; dara decisiunile luate cu acēsta ocaziune se generalisēdia.

Sigismundus Dei Gratia Rex Hung. Dalm. Croat. etc. Marchioque Brandenburg. Sacri Romani Imperii vicarius Generalis, et Regni Bohemie Gubernator. Fidelibus suis universis Praelatis, Baronibus, Comiti-

bus, Castellanis, Nobilibus, eorumque officialibus item Civitatibus, et liberis villis, ipsorumque Rectoribus et Villicis praesentium notitiam habituris salutem et gratiam. — Cum antiqua Regni nostri Lege requirente: quilibet nobilis, et homo possessionatus suos jobbagiones, et famulos impossessionatos in quibuscunque possessionibus ipsorum onere, et ad instar caeterorum jobbationum suorum residentes, in causis quibuslibet, exceptis publicis criminalibus duntaxat, videlicet, furti, latrocinii, homicidii, et aliis consimilibus, ipsemet habeat judicandi facultatem*), fidelitati igitur vestrae nostro Regio damus sub edicto, omnino volentes, quatenus a modo in posterum Jobbagiones et famulos impossessionatos fidelium nostrorum Mtri. Martini filii Jakobi de Ujfalu*) majoris Cancellariae nostrae Notarii, dictique Patris, et fratrum suorum, in quibuscunque ipsorum possessionibus ubilibet habitis, intra ambitum Regni nostri commorantes, in nullis causis dentis solum praemissis judicare, vel vestro adotare Indicatu compellere, resque et bona eorumdem in vestris tenentis, possessionibus, et honoribus, ac vestri in medio prohibere, et arestari facere quoquomodo praesumatis, signanter pro debitis, delictis, et excessibus aliorum, si qui enim quidquam actionis, vel questionis contra praefatos Jobbagiones et famulos impossessionatos annotatorum Mgtri. Martini, ac dicti Patris, ac fratrum suorum habent vel habuerint, id prius in praesentia ipsorum vel eorumdem officialium in Possessione ipsorum legitime exequantur. Qui si in reddenda justitia modo quodam tepidi extiterint, vel remissi; et tunc non iidem Jobbagiones ac famuli impossessionati contra quos agitur, in Nostram aut alterius Judicis Communis ordinari praesentiam, pre querulantes legitime evocentur, ex parte quorum nos vel idem Judex ordinarius medellam juris et justitiae, indilateque satisfactionis exhibebimus, et exhibebit complementum cuilibet querulanti, prout dictaverit ordo juris. Aliud sub obtentu Gratiae nostrae facere non ausi. Praesentes vero perlectas semper reddi jubemus praesentanti. Datum Budae Sabato proximo ante Dominicam Invocat. a. D. 1410.

1410. 28. Aug. Supp. C. D. T. II. p. 417.

Acesta este unu testimoniu pe care l'au datu Pavelu Ciapo judele si juratii d'in oppidulu (orasiulu) rom. Beiusiu, situatu in tienutulu celu intensu cunoscutu sub nume de Biharea in Ungari'a. D'in acestu testimoniu esse că s'au infaciosiatu la judecata in Beiusiu care era capital'a acelui districtu romanescu, vaivodulu Petru si toti cnezii si juratii acelui tienutu, pentru că se adeverēca, cumu ei in dio'a de Șanta-Maria mare se adunasera la unu locu comunu pe mosii'a unui aristocratu, pe

*) In alia Copia hujus Diplomatis scribitur Jacobus de Ujfalu.

Copia in Collectione Ms. Comite Székelyiana Bibliothecae Collegii Reform. Claudiopolitani T. III. p. 322—323. — „Ubi in fine harum literarum haec connotata leguntur.“ Renova „tum anno 1412 cum extensione.“ — Ctr. C. D. Keményiani T. I. p. 113.

care auctoritatile municipale d'in Beiusiu ilu numescu domnu alu loru si care se chiamá Fenyezad (nume schimositu). Totu acolo era citati cá se via duoi ómeni, anume Bogdanu si Merigyo de una, si unu filiu alu lui Moga Sierbanu dela Crisiulu-albu, de alta parte, pentrucá avea judecata intre sene. Bogdanu s'a presentatu, éra filiulu lui Moga Sierbanu nu a venitu pe acea di.)*

Nos Paulus Chapo Judex Juratique Cives de Oppido Belénes Memoriae commendamus, quod nostram veniens in praesentiam Petrus Vajda, ac Universi Kenezii, et Jurati de pertinentiis ejusdem Belenes ex una enim voluntate fassi sunt, quomodo in Dominica secunda proxima post festum assumptionis Virginis Mariae, stetissent in communi loco in Possessionibus Domini nostri Fenyezad vocati in causa inter hunc Boddan, et Merigyo ab una, et filium Moga Serban de Fejerkeres venissent coram eos nonnulli homines, et quam plures probi fidejussores, qui fide eorum mediante examinati fassi fuissent, ut in omnibus causis, et negotiis dictarum partium ambarum personaliter inter eos assumptarum, ita fecissent fidejussiones, quod quae pars in dicto communi loco comparere non videtur in termino praedicto, suam causam annihilare, et perdidisse videatur in omnibus. Ubi isti electi homines, cum isto Boddan per multum stetissent, exspectassent, idem Boddan satis testan. comparuisset, ipse vero filius Moga Serban non comparuisset, neque misisset, sed suam causam perdidisse misisset. In cujus rei memoriam praesentes nostras literas sub sigillo nostrae Civitatis dedimus munimine roboratas. Datum in Belenes in festo B. Augustini Doctoris. 1410.

Copia in Coll. Mst. Bibliothecae Collegii Reformatorum Claudiopolitani T. VI. p. 360.

(Va urma.)

Nr. 200—1872.

Procesu verbale

alu adun. gen. a asoc. trans. pentru literatur'a rom. si cultur'a poporului rom., tienuta la 5—6. Augustu 1872 in Sabesiu.

Siedinti'a I.

tienuta la 5. Augustu 1872.

Membrii asoc. intru uninduse in numeru frumosu in baseric'a gr. orientale romana, la propunerea lui Elia Macelariu, esmitu d'in senulu seu, un'a deputatiune de 12 membrii, carea se invite pre Escel. sa dn. presedente alu asoc. la siedintia.

I. Presedintele invitat, se infatisieza la 9 1/2 óre, si este primitu cu insufletite eschiamari de bu-

*) Adica districtulu Beiusiului inca si in secolulu alu 15-lea era organizatu si administratu dupa sistem'a cnezatelor, cá si in Transilvani'a, unde acea sistema bulgaro-romanésca s'a tienutu câteva sute de ani, pâna ce in fine cnezii romanesci de tóte gradurile si rangurile, s'au prefacutu successive in ungu-rescile biró, szolgabiró, vicespány, főbiró, főispány, si cnezii romanesci cá proprietari de pamentu intensu s'au metamorfosatu in aristocrati magiari, séu asia numiti Nemes, d'in carii apoi au mai resaritu si baroni, grafi etc.

Red. Trans.

curia, la cari respunde in termini caldurosi, salutandu publiculu presentu, si multiamindu'i pentru simpathi'a si insufletirea dovedita. Apoi ocupandu scaunulu presidiale, intr'unu discursu petrundietoriu, ascultatu cu incordata atentiune, presenta unu viu tablou despre starea, activitatea si progresulu facutu de asoc. in tóte direptiunile, dela infientiarea ei pâna astadi, — si cu acestea dechiara adun. gen. deschisa.

Interesantulu discursu se primesce cu distinsa placere, si se alatura sub A).

II. Simeonu Balomiri in numele inteligentiei romane si alu poporului d'in Sabesiu si tienutu, saluta pre membrii infatiosiatu ai asoc. in termini bine simtiti.

Discursulu se asculta cu placere si se alatura sub B).

III. Presedintele invita adun. a'si alege trei notari pentru redigerea procesului verbale alu siedintieloru adunarei.

Se alegu prin aclamatiune, Ioanu M. Moldovanu, Augustu Horsia si A. Claudiu Vladu.

IV. Presedintele amentesce pre membrii asoc. repausati dupa adunarea gen. tienuta in Fagarasiu: Sabin'a Tobiasiu, Gregoriu Mihali, Ioane Panovicu, Ioane Bobu, Georgiu Crisanu, Iosifu Popu Macedonfi, Clemente Tamasiu, Demetriu Boeriu si Georgiu Romanu.

Adun. gen. isi esprime condorerea prin sculare.

V. Presedintele anuncia, cá a sositu telegrame salutatorie dela redactoriulu „Gazetei“ d'in Brasiovu, si dela Axentie d'in Carlsbad.

Cetinduse se iau spre placuta scientia si se alatura la acte sub C) si D).

VI. Presedintele invita adunarea a alege comisiunile prevediute in statute, si rogatu de adunare, propune: a) pentru comisiunea conscrietoria pre Ioanu P. Maieru, Fridericu Úveges, Nicolau Lazaru, Ioanu Deacu si Nicolau Sav'a; b) pentru comisiunea censuratória pre Nicolau Siandoru, Georgiu Popu, Nic. Mihaltianu, dr. Nic. Stoi'a si Georgiu Pop'a; c) pentru comisiunea bugetaria pre Alecs. Micu, dr. Ioane Mihali, Sim. Balintu, Mich. Dobo si Alecs. Onaciu; d) in comisiunea pentru motiuni pre Servianu Popovicu, Iosifu Romanu, dr. Iosifu Hodosiu, Vas. Iurc'a, Alecs. Romanu, Augustu Munteanu si Mich. Stoi'a.

Se accepta in unanimitate.

VII. Presedintele conformu programului statoritu de comitetu, invita pre secret. II. a cetí raportulu despre activitatea comitetului asoc. in decursulu anului 187 1/2.

Secret. II. I. V. Rusu da cetire raportului ce se aclude sub E).

VIII. Presied. invita pre cassariu a raportá adunarei despre starea cassei asoc.

Cassariulu Const. Stezariu dà cetire raportului aclusu sub F).

IX. Presied. aratandu, cá bibliotecariulu substitutu Ioane Crefiu, n'a potutu veni la adunare, invita pre secret. II. a cetí raportulu bibliotecariului.

Secret. II. I. V. Rusu dà cetire raportului aclusu sub G) si H).

X. Presied. provocanduse la raportulu bibliotecariului, propune a se esprime multiamita celoru ce au binevoitu a daruí carti pentru bibliotec'a asoc.

Adunarea le esprime toturoru multiamita cordiale.

XI. Presied. arata, cà fostulu bibliotecariu alu asoc. Ioane Maximu, numitu jude reg. in cerculu Se-listei, a renunciatu dela postulu seu; deci invita adunarea a'si alege altu bibliotecariu, si fiendu rogatu propune a se alege substitutulu de până aci, Ioanu Cretiu.

Ioanu Cretiu se alege bibliotecariu alu asoc. prin aclamatiune.

XII. Presied. invita comisiunile a se apuca de lucru fàra intardiare, pentru a poté raportá in siedinti'a de mane — si provoca pre membrii adunarei, carii voiescu a face propuneri, se si-le insinue.

D'in parte-si trage atentiunea adunarei asupra urmatórieloru puncte, in parte sulevate séu decise in adun. gen. precedenti, inse neesecutate, si o consulta déca voiesce a luá ceva decisiune in privinti'a loru, si anume:

a) Afacerea sectiuniloru scientifique instituite la adunarea gen. tienuta in Hatiegn.

b) Motiunea asoc. aradane in obiectulu unificarei ortografiei.

c) Procurarea manuscriptéloru lui Sincai si Clainu pentru tiparire.

d) Eternarea memoriei lui Andreiu Muresianu prin redicarea unui monumentu.

e) Tiparirea ori netiparirea discursuriloru d'in reuniunile tienutali in fói'a asoc.

f) Recercarea redactiuniloru romane, pentru a inserá fàra tacse publicatiunile asoc.

g) Tiparirea ori netiparirea pre spesele asoc. a Albului, lucratu de cav. I. Puscariu.

Iac. Bolog'a avendu in vedere momentositatea obiecteloru atense, propune a se invitá comisiunea pentru motiuni, cà se le ica in desbatere si in siedinti'a de mane, se faca propunere in privinti'a fiacaruia.

Se adópta in unanimitate.

XIII. Presiedintele observa, cà dupa programu ar avé a se cetí disertatiuni, inse e casulu celu de antaiu, cà nu s'a insinuat nimeni.

Elia Macelariu descopere, cà profesoriulu Stef. Iosifu are o disertatiune, care numai pentru scurtimea tempului n'a putut'o insinúa.

Presentanduse disertatiunea presiedintelui si vendienduse d'in titlulu ei, cà nu ese d'in sfer'a statutoru, prof. Stefanu Iosifu este inviatu a cetí disertatiunea sa: „despre Omeru, eposulu elinu si influentiele lui asupra vietiei si educatiunei.“

Disertatiunea cetita se asculta cu placere si se aclude sub I).

Dupa aceste presiedintele inchiaia siedinti'a la 1

óra. dupa amiadi, si anuncia siedinti'a venitória pre mane la 9 óre a. m.

D. u. s. Ladislau Basiliu Popu, presied. asoc. Ioanu M. Moldovanu. Aug. Horsia. Al. Cl. Vladu.

Siedinti'a II.

tienuta la 6. Augustu a. c.

XIV. Presied. deschide siedinti'a la 10½ óre si provoca pre notari a cetí procesulu verbale alu siedintiei I. pentru a se verificá.

Procesulu verbale alu siedintiei I. se verifica cu pucine modificari.

XV. Presied. dà spre cetire trei telegrame dela Dev'a, Vien'a si Betlénu, prin care tóte se saluta adunarea si se cere tienerea adunarei gen. prosime in Dev'a si Reghinu.

Se primescu spre placuta scientia si se accludu sub L) si M).

XVI. Presied. invita comisiunea censuratória a'si face raportulu.

Nicolau Mihaltianu cá raportoriu alu comisiunei cetesce raportulu alaturatu sub N) si adunarea la propunerea comisiunei, decide a li se esprime multiamita ratiocinantiloru si a le dá absolutoriulu cuvenitu.

XVII. Presied. invita comisiunea bugetaria a raportá despre lucrarile sale.

Dr. Ioane Mihali, cá raportoriu alu comisiunei cetesce raportulu alaturatu sub V), pré bas'a caruia adunarea dupa desbateri viue la unele puncte, statorcesce pre an. 187⅔ urmatoriulu bugetu:

1) Remuneratiunea secret. I. cá redactoriu alu fóiei „Transilvani'a“ 400 fr.

2) Remuneratiunea secret. II. 400 fr.

3) Remuneratiunea cassariului 200 fr.

4) Remuneratiunea bibliotecariului 60 fr.

5) Spesele cancelariei 200 fr.

6) Pentru scriitoriu 200 fr.

7) Stipendiu pentru unu ascultoriu de filosofia 400 fr.

8) Doue stipendia pentru doi tehnici'a 400 fr., la olalta 800 fr.

9) Stipendiu pentru unu elevu de silvicultura 400 fr.

10) Doue stipendia pentru juristi in patria a 150 fr., la olalta 300 fr.

11) Patru stipendia pentru gimnasisti a 60 fr., la olalta 240 fr.

12) Patru stipendia pentru studenti la scólele reali a 60 fr., la olalta 240 fr.

13) stipendiu pentru unu elevu la scól'a comerciale 60 fr.

14) Siese ajutoria pentru sodali de meseria, cualificati a se face maiestrii, a 50 fr., la olalta 300 fr.

15) Donedieci ajutoria pentru invetiacei de meseria a 25 fr., la olalta 500 fr.

16) Pentru inavutirea bibliotecei 60 fr.

- 17) Spese extraordinarie 200 fr.
18) Chiria pentru localitatea cancelariei 100 fr.
* 19) Pentru procurarea de documente istorice naționale 100 fr.
✓ 20) Pentru culegerea de obiecte arheologice și numismatice romane din patria 100 fr.
21) Pentru spriginirea stenografiei rom. 100 fr.
22) Pentru sîrbitoriu în cancelari'a asoc. 120 fr.
Sum'a 5480 fr. Cinci mii patru sute optzeci de fior. v. a.

XVIII. Totu raportulu comisiunei bugetarie arata, că Gáborfy a substernutu o suplica.

Se recomanda comitetului asoc. dinpreuna cu alta suplica de asemenea copresu intrata dela gimnasistulu Stefanu Deciu, spre a fi cu reflesiune la impartirea stipendialoru și ajutorialoru votate.

XIX. Presied. invita pre comisiunea conscrietória se'si dea raportulu.

Ioanu Maieru că referente alu comisiunei raporta, că s'au incassatu 1199 fr., din cari 268 fr. pentru academia, ér 931 fr. pentru asociatiune, și cetesce numele membriloru noui, ceea ce se se primesce spre placuta scientia.

XX. Presied. invita comisiunea pentru motiuni, a'si face raportulu.

Raportoriulu Augustu Munteanu dà cetire raportului alaturatu sub P), pre bas'a caruia, adun. decide:

✓ ad p. XII. lit. a). Sectiunile științifice se se susutienă, și se se recomende membriloru competenti a se inscrie intr'insele.

ad p. XII. lit. b). Unificarea ortografiei se se lase în dispusetiunea societatiei academice rom. din București, carea este anume chiamata spre acésta.

ad p. XII. lit. c). În obiectulu procurarei manuscriseloru lui Sincai și Clainu, se incredintéza Ios. Romanu, advocatu în Oradea mare, a se informá despre starea lucrului și a incunoscentiá pre comitetu, ceea ce Ios. Romanu promite a impliní.

ad p. XII. lit. d). Provocarile la contribuiuri pentru monumentulu lui Andreiu Muresianu se se continue, și comitetulu se se puna în privinti'a acésta în cointelegere cu Brasiovenii, spre a sci ce s'au facutu din partea lor.

ad p. XII. lit. e). Ori-ce discursu de valóre literaria, se se trametia dela reuniunile ținutali la redactoriulu fôiei „Transilvani'a," care va alege și va publicá, totu ce va fi de interesu.

ad p. XII. lit. f). Redactiunile romane se fia rogata a aflá modulu și calea, cumu s'ar poté tipari publicatiunile asoc. fâra tacse de insertiune.

ad p. XII. lit. g). Comitetulu se între în corepondentia cu auctoriulu spre a cunósce valórea lucrarei, și se raporte venitoriei adunari gen.

XXI. Raportoriulu comisiunei pentru motiuni cetesce mai incolo propunerea comisiunei, că pentru inaintarea literaturiei, fôia asoc. se se dea toturor membriloru, culegunduse deodata cu tacs'a de membru inca 1 fr. pentru fôia dela fiacare.

Adunarea decide a se susutiené statulu quo.

XXII. Totu acelu raportoriu cetesce propunerea comisiunei pentru motiuni, adunarea se recomende comitetului a staruí, că productele industriei și manufacturei romane, se fia reprezentate la espusetiunea din Vien'a.

Propunerea se primesce.

* XXIII. Presied. propune, că în locul repausatului G. Munteanu, se se aléga presiedinte pentru sectiunea istorica. La propunerea lui dr. Ios. Hodosiu:

Georgiu Baritiu se alege presiedinte alu sectiunei istorice prin acclamatune.

XXIV. Simeonu Balintu propune că toti stipendistii asoc. se dea reversu, că ajungîndu la stare, se voru face membrii ai asociatiunei.

Propunerea se primesce.

* XXV. Gregoriu Mezei propune, că asoc. se escrie premiu pentru cea mai buna istoria despre Hori'a și evenimentele din 1848.

Adunarea recomanda comitetului, că la prosima adunare gen. se faca propunere în respectulu acesta.

XXVI. La propunerea lui Const. Stezariu adun. decide, că înainte de fiacare adun. gen. se se sconteze cass'a asoc. și pentru evidentia se se substerna adunarei conspecte despre obligatiunile asoc. că cele alaturate sub 2).

XXVII. Cassariulu C. Stezariu și secret. II. I. V. Rusu cetesce numele celor ce, în decursulu an. 187 1/2, s'au distinsu ajutandu asoc. și contribuindu pentru infientiarea academiei.

Se asculta cu viia placere și consemnarile resp. se alatura sub R. și S.

XXVIII. Presied. pune la ordine statorirea locului și tempului pentru ținerea venitoriei adun. gen.

Adunarea primindu fratiésc'a invitare a Devaniloru, decide, că adun. gen. prosima a asociat. se se țină la Dev'a în lun'a prima a lui Augustu 1873.

XXIX. Presied. propune a se alege o comisiune de 5 membrii, carea se verifice procesulu verbale alu siedintiei de astadi.

Se alege: Simeonu Balomiri, I. Deacu, I. Tipeiu, Nicolau Popu și Ioanu Paraschivu.

Dupa aceste presiedintele esprime cordiale multiamita pentru primirea caldúrsa, cu deosebire comitetului de primire și protopopului Tipeiu pentru localitate, — comisiuniloru adunarei gen. și referentiloru acelora, carii au usioratu lucrările adunarei, frumósei cunune de dame, cari prin presentia lor, au redicatu splendórea adunarei, și în fine, în numele asoc. toturor, carii au participatu la adunare.

Ioanu Tipeiu în numele inteligentiei și alu poporului esprime multiamita mai antaiu presiedintelui asociatiunei pentru intiept'a conducere, apoi toturor óspetiloru.

✓ Dr. Iosifu Hodosiu propune și adunarea votéza multiamita protocolaria comitetului asociatiunei.

Cu aceste presied. dechiara inchiata adunarea gen. a asociatiunei, si membrii se despartu intre salutari fratiesci si urari pentru natiunea romana.

D. u. s.

Lad. Bas. Popu,
presiedinte.

I. M. Moldovanu. Aug. Horsia. Al. Cl. Vladu.

S'a cetitu si verificatu Sabesiu 7. Aug. 1872.

Simeonu Balomiri,
jude regiu.

Ioanu Deacu,
protop.

Ioanu Tipeiu,
protop.

Nic. de Papu,
senatoriu

Ioanu Paraschivu.

Cuventulu de bineventare,

tienutu de dn. Sim. Balomiri in 5. Augustu 1872
in Sabesiu.

Escelenti'a Ta. domnule presiedinte! si multu onor. adunare!

In decursulu vietiei omenesci vinu momente, cari atingu cele mai delicate corde ale animei, destapta intr'ensa una placere viua indestulitore.

Momentele de facia sunt acelea, preven. adunare, cari pre romanii d'in cetatea Sabesiu si d'in pregiuru, si in specie inteligenti'a ei o au implutu de bucuria fericitandu-se a primi cu ocaziunea de facia in sinulu seu pre bravii barbati, prea demni membri ai asociatiunei literarie romane.

Si in adeveru, candu o adunare stralucita ca acesta ar fi convenitu singuru d'in boldulu delectatiunei si alu petrecerei fratiesci, si atuncea amu avea inca destula cauza spre a ne manifesta bucuri'a nostra; candu inse scopulu conflucului acestui alesu este a latif gustulu spre totu ce e bunu, onestu si nobilu, a desteptá prin inprumutata insufletire poterea cãtra scientia, industria si totu ce nobilitedia anim'a, atunci dicu, bucuri'a nostra e insutitu mai mare. Pentruca ocupatiune mai marãtia, decãtu respandirea scientieloru, placere mai durabile, decãtu care provine d'in inaintarea in cunoscientiele literarie nu se pôte cugeta.

Insusirile celea mai geniali innascute omului, fãra cultivare nu potu produce nimicu folositoriu omului, precumu nu aduce tesaurulu ascunsu in senulu pamentului, — de aceea a disu celu mai mare odiniãra oratoru romanu, ca precumu pamentulu cãtu de grasu fãra cultivare neci candu va aduce fructe; asia neci anim'a omului fãra invetiatura nu se va nobilita.

De aceea si noi prã pretiuimu ostenelele prestimatiloru domni membri, cari a-ti acursu la acestu locu, nu numai a ve stempera setea, ce o aveti cãtra scientia, ci a-ti ostenitu si pentru aceea, cá zelulu si foculu invapaiatu ce'lu nutriti in peptu-ve de a vedã dulcea natiune inaintata pe terenulu scientieloru si alu industriei, se'lu latiti si intre noi romanii locuitori ai acestui tienutu.

Cã se nu ve rapescu tempulu atãtu de scumpu; in numele inteligentiiei si alu poporului romanu d'in

Sabesiu si tienutu intendiendu-ve drãpt'a, ve rogu, onoraveriloru membri ai asociatiunei literarie, se ve aflati in giurulu nostru cá contrati, inbratiosandu-ne cu dragoste.

Societatea academica romana.

Societatea academica romana 'si a redeschisu estempu sessiunea sa anuale a siesea intre auspiciu multu mai bune decãtu in ori-care altu anu d'in jun'a sa vietia, cãta avu pãna acuma. In $\frac{1}{13}$ Augustu a fostu numai siedintia preparatoriã, d'in cauza ca inca nu ajunsesera atãti membrii in capital'a cãti se ceru conformu regulamentulu, cá se se pãta incepe lucrarile. Indata inse a dou'a di in $\frac{2}{14}$ fiendu membrii de ajunsu, dn. A. Tr. Laurianu cá presiedinte a deschisu sessiunea a. c. prin unu discursu, in carele recapitulã lucrarile de preste anu ale delegatiunei academice, ale comisiunei lexicografice, cumu si ale unoru membrii, cari au lucratu preste anu pe la casele loru; era mai departe dn. presiedinte se provoca la raportulu anuale alu dlui Ioane Maximu cá secretariu generale, carele fũ destinatu a se perlege in un'a d'in urmatãriele siedintie. Dupa acãsta societatea se prefacu in partea sa cea mai mare in comisiune cu scopu de a ecsaminã numerose manuscripte cãte au intratu pe anulu acesta in urmarea concurselor publicate la tempulu seu. Se ne revocamu adeca in memoria, cá societatea academica de una parte avendu totu-deaun'a in vedere fondulu Alecsandru Ioanu destinatu pentru traducerea de auctori clasici, de alt'a erasi convinsa ea insasi, cá este supremulu tempu, in care tesauerele clasicitatei eline si latine se fia traduse in limb'a romanãca, a fostu compusu unu regulamentu d'in 18 articlii, cuprindietori de metodulu, dupa care densa crede, cá ar trebui se purceda cãtra deslegarea acestei probleme mari. Conformu art. 1 inceputulu se face cu acesti auctori: 1. Oper. a lui Salustiu. 2. ale lui Titu Liviu. 3. Cicerone. 4. Polybiu. 5. Dionisiu de Halicarnassu. 6. Dione Cassiu. 7. Plutarchu, vietile paralele. Si pentru cá traducatorii se nu fia chiamati la cãte unu lucru greu, fãra cá se siba óresi-care perspectiva de reusire; asta-data s'au pusu la concursu d'in fia-care auctoriu clasicu numai cãte 20 pagine (editiunea stereotipa Tauchnitz) asia, cá pentru cea mai buna traditiune de 20 pag. se se adjucece premiu de cãte 120 franci si respective pentru 2 elini cãte 100. Conformu art. 6: „Celu care va obtiené premiulu cá celu mai escelente traducatoriu, va fi insarcinatu de societate a face traductiunea auctoriului intregu cu premiulu ficsatu de 120 séu 100 franci pentru fia-cari 20 de pagine“; era dupa art. 8 traducatoriulu va fi ablegatu a da pe fia-care anu cãte 200 pagine d'in editiunea luata de norma. (Mai departe vedi insusi Reglamentulu.)

Pãna la finea lui Iuliu au intratu la societatea academica 17 manuscripte si anume d'in Salustiu 5, Cicerone 4, Titu Liviu 3, Plutarchu vietia lui Cicerone 3,

Polybiu 1, Dione Cassiu 1, d'in Dionisiu de Halicarnassu nimicu.

Indata d'in prim'a siedintia a comisiunei si resp. a subcomisiuniloru, se arata, că acestea manuscrite, de si scurte, voru dá totusi recensentiloru si criticiloru fórte multu de lucru.

Pána se avemu la maia raportulu anuale alu secretariului gen., carele se va publicá, scótemu d'in acelasiu unele momente, care ni s'au parutu prea interesante.

S'au tiparitu pe spesele fonduriloru societatei academice: D'in Dictionariu si Glosariu 35 cóle 8° si au intratu la elu pána astadi preste 500 abonati; Iuliu Cesare Coment. de Bell. gall. traduse; Analele pe 1872 1 tomu; Cantemiru Descriptio Moldaviae; Collectiune de statutele si regulamentele societatei acad.

Societatei academice i s'au mai facutu estempu si unele donatiuni generóse in bani, anume noulu membru actualu dn. dr. med. Fetu dela Iasi doná la fondulu aceeaia pentru scopu strinsu scientificu 10,000 (diece mii) lei noi (franci); parintele protosinghelu Melchisedecu Radeanu la 400 (patru sute) galbini; éra venerabilele membru septuagenariu Petru Poenariu dete 20 de galbini in favórea bibliotecei acestui institutu scientificu.

In $\frac{4}{16}$ se tienù a dóu'a siedintia ordinaria, in care se ascultá raportulu secretariului generale, si cumu acela stá, d'in trei parti, se alesera trei comisiuni cá si in alti ani, spre a-si dá opiniunea asupra diverselor puncte. Se perlese si program'a agendeloru societatei academice pe acésta sessiune actualu d'in 1872. Acea programa ne a surprinsu in cătuva. Ne aducemu amente d'in anulul trecut candu s'a disu, că dupace gubernulu si camerele aflara cu cale a taliá 10 mii de lei d'in subventiunea de mai inainte a societatei academice, cu acésta i s'a pusu pedeca, pentru cá membrii societatei academice se nu mai póta tiené siedintie in siese septemani intregi, pre cătu adeva se prevede in regulamentu, ci se scurte die, de ecs. multu pe 2 septemani. Dara déca acea programa a delegatiunei are se fia executata (ceea ce dupa noi nici cá se póte altumentrea), atunci membrii societatei academice trebue se stea impreuna nesmintitu macaru 4 septemani. Inse de unde spese in acésta capitala, in care astadi traiesci multu mai scumpu decâtu in Vien'a, Parisu, si totusi destulu de reu. Lumea rea vréa se scia, că acea parte a subventiunei s'a taliatu cu cugetu rezervatu, cá prin acésta se se impedece indirecte venirea membriloru mai alesu d'in imperiulu austro-ungurescu, se le lipsésca adica viaticulu si diurnele. Fia si asia; dara cu atáta societatea academica nu este lovita in viétia. D'in norocire, maioritaea membriloru ei este de d'incóce, si astadi se afla adunati in capitala 14 membri actuali ai societatei academice, se mai astépta inca 3. Nici odata n'au fostu mai multi adunati in câte una sesiune, adesea numai câte 12 insi.

Este cunoscutu, că precumu alti multi, asia in anii

d'in urma profesorulu Rössler (precumu se crede, unu evreu botezatu), in cartea sa titulata: „Romanische Studien“ si-a propusu a falsificá prin deductiuni sofistice, pe d'in intregulu, tóta istori'a daco-romaniloru si a tieriloru locuite de romani. Este de multu, de candu in Vien'a s'au sustienutu, ajutatu si incuragiatu unii barbati de scientie inadinsu, pentru cá se se ocupe cu istori'a daco-romaniloru in modu tendentiosu asia, in cătu d'in asemenea deductiuni istorice se li-se póta denegá dreptulu istoricu asupra teritoriului, pe care locuiescu ei d'in seculi si seculi, pe carele se afla astadi, si bunu e Dumnedieu, voru petrece si voru domni totu-deaun'a. Cátiva membrii ai societatei academice au cerutu, cá critic'a scientifica a cartiei lui Rössler inca se se suscépa in program'a lucrariloru acestui anu. Acésta cestiune se va luá in discussiune in una d'in siedintiele septemanei venitorie. Odenióra singuru Petru Majoru a luptatu — si inča bine — dintru una-data, in contra mai multoru inimici ai ecsistentiei daco-romaniloru, precumu Engel, Eder, Sulzer, slavulu Kopitar si altii mai multi.

Astadi óre se nu se afle nici unu romanu erudit, carele se-si mesure poterile sale cu câte unu Rössler, Ios. Vass, Schmidt etc.? Cartea lui Rössler a inceputu se seduca fórte tare inca si pe eruditii d'in Franci'a, cari inca au inceputu a crede, că daco-romanii au venitu in Daci'a numai in sec. alu 13-lea, cá pastori, cá vagabundi, cá sierbi ai maghiariloru, cari pe atunci ar fi dominatu cine scie pána unde. Pastori cu miliónele, vagabundi totu cu miliónele, sierbi totu milióne! Si lumea totu crede ori-ce minciuna se fia, numai se o spuna unu sofistu dela vreuna universitate, mai alesu nemtiésca. Pangermanismulu se prepara barbatescu, éra romanii dormu séu se cërta intre sinesi pentru scaune de deputati la diet'a d'in Pest'a si la cea d'in Constantinopole. —

G. B.

DICTIONARIULU

UNGURESCU-ROMANESCU

compusu de Georgie Baritiu. Brasiovu 1869, form. 8° mare, 41 cóle, se afla depusu spre vendiare la librariile d'in Brasiovu, Sibiiu, Clusiu, Lugosiu, Temisiór'a, Aradu, M. Sighetu; cu pretiulu originale ficu 3 fr. 70 cr. leg. tiépenu cu piele, si 3 fr. 20 cr. v. a. leg. usioru. Anume pentru comitate sunt depuse in Clusiu la librariile dloru I. Stein si L. Demjén. In Sibiiu la librari'a Iulius Spreer.

A dóu'a editiune d'in

Infricosiatele stricatiuni ale beuterei de vinarsu-rachiu.

Invetiaturi mantuitoare, culesu si reproduse in romanesce de I. Petricu, parochu si protop. de legea resariténa, si G. Munteanu, profes. si direct. alu gimnasiului rom. d'in Brasiovu, au esitu de sub tipariu in an. 1868. — Pretiulu numai 10 cr. v. a., si se póte trage de-adreptulu dela tipografi Römer & Kamner ia Brasiovu.